

هفتمین همایش ملی بنیاد علمی قانون یار

همایش پژوهش های علمی علوم اسلامی و انسانی در عصر نوین

بنیاد علمی قانون یار - آموزش و پرورش استان کرمانشاه - واحد پژوهش سپاه پاسداران (با همکاری و حمایت معنوی دانشگاه رازی، دانشگاه آزاد، دانشگاه فرهنگیان، دانشگاه پیام نور کرمانشاه، دانشگاه علمی و کاربردی، جهاد دانشگاهی واحد کرمانشاه، دانشگاه صنعتی کرمانشاه، بنیاد شهید و سازمان ارشاد و ...

سردبیر علمی و مسئول برگزاری همایش: دکتر بهنام اسدی (نماینده مقالات در پایگاه های ملی و بین المللی)
تاریخ برگزاری همایش: ۸ اسفندماه ۱۴۰۳ شماره مقاله: ۲۸/۹۶۷۶۲ رده بندی کنگره: ب ۵۶/۶۰۰

سبک های دلبستگی و نشخوار خشم در رفتارهای پرخطر

دانش آموزان دبیرستان حجاب باهنر

نیلوفر نوروژی

دبیر پایه هشتم دبیرستان حجاب باهنر

چکیده

سبک های دلبستگی در دانش آموزان شامل ایمن، اجتنابی و دوسوگرا هستند که هر یک تأثیر متفاوتی بر رفتارهای هیجانی و شناختی از جمله نشخوار خشم دارند. نشخوار خشم به معنای بازاندیشی مکرر و منفی درباره دلایل و پیامدهای خشم است که می تواند به پرخاشگری و ناسازگاری اجتماعی در دانش آموزان منجر شود. رابطه سبک های دلبستگی و نشخوار خشم در دانش آموزان سبک دلبستگی ایمن با عملکرد تحصیلی مثبت و سازگاری بهتر هیجانی مرتبط است و معمولاً نشخوار خشم کمتری در این دانش آموزان دیده می شود. سبک های دلبستگی اجتنابی و اضطرابی با افزایش نشخوار خشم ارتباط دارند که می تواند باعث بروز رفتارهای پرخاشگرانه و مشکلات در تنظیم عواطف شود. روش پژوهش حاضر توصیفی-تحلیلی از نوع همبستگی-تحلیل مسیر می باشد. جامعه آماری این پژوهش کلیه ی دانش آموزان مقطع متوسطه اول مناطق حاشیه نشین شهر کرمانشاه در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بود و نمونه شامل ۵۳۰ نفر بود که به روش نمونه گیری چند مرحله ای خوشه ای انتخاب شدند. برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه ی خطرپذیری جوانان ایرانی، مقیاس دلبستگی هازن و شیور، مقیاس نشخوار خشم ساکودولسکی، گلاب و استفاده گردید. داده های بدست آمده از پرسشنامه ها با استفاده از مدل تحلیل مسیر و نرم افزارهای آماری اسمارت پی ال اس نسخه ۳/۳ و اس پی اس اس نسخه ۲۵ مورد تحلیل قرار گرفت و بررسی نتایج نشان داد بین سبک های دلبستگی و نشخوار خشم در رفتارهای پرخطر دختران نوجوان رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.

واژگان کلیدی: سبک دلبستگی، نشخوار خشم، رفتار پرخطر، دبیرستان حجاب باهنر کرمانشاه

بخش اول: کلیات و تحلیل اولیه موضوع

یک دوره بسیار آسیب پذیر برای رفتارهای پرخطر، نوجوانی است (دال و همکاران، ۲۰۱۸). رفتارهای پرخطر ممکن است اثرات مخرب جدی بر سلامت جسمی و روانی نوجوانان داشته باشد (دال و استینبرگ، ۲۰۱۹). به دلیل حساسیت دوره نوجوانی رفتارهای پرخطر می تواند اثرات منفی بیشتری را برای فرد، خانواده و جامعه داشته باشد (پازلو همکاران، ۲۰۲۲). رفتارهای پرخطر در زمره رفتارهایی هستند که بر سلامت و بهزیستی افراد تاثیر منفی دارند. اغلب رفتارهای پرخطر از قبیل مصرف مواد مخدر و سیگار و روابط جنسی نایمن تا قبل از ۱۸ سالگی رخ می دهند. مراکز کنترل و پیشگیری از بیماری ها شش رفتار خطرناک شامل: رفتارهایی که باعث صدمات و خشونت غیر عمدی می شود، مصرف دخانیات، مصرف الکل و سایر مواد مخدر، رفتارهای جنسی که باعث بارداری ناخواسته و بیماری های مقاربتی می شود، رفتارهای رژیم غذایی ناسالم و عدم تحرک بدنی را مشخص کرده اند (گراوند، ۲۰۲۳). یکی از عوامل همکاری نوجوانان در رفتارهای پرخطر، سبک های دلبستگی است (عنبری و همکاران، ۲۰۲۳). طبق نظر بالبی^۱، دلبستگی از راه روابط غیرکلامی بین نوزاد و مراقب اولیه او تشکیل می شود. سبک های دلبستگی به مدل های درون کاری مشخصی اشاره دارد که شکل پاسخ های رفتاری افراد را به جدایی از سبک دلبستگی و پیوند دوباره با این سبک ها تعیین می کند. این مدل های درون کاری پایگاه امنی را برای فرد فراهم می کند که او را قادر می سازد احساسات خود را به روشی نسبتا مستقل و کاربردی تنظیم کند؛ بنابراین این سبک های دلبستگی عمدتا بر اساس تجربه های فرد با مراقبت اولیه توسط والدین شکل می گیرند، در طول زندگی نسبتا پایداری دارند و بر تعامل های اجتماعی فرد تاثیر می گذارند (فاشربر و همکاران، ۲۰۱۹). کودکان با سبک دلبستگی ایمن، از والدین به عنوان پایگاهی امن برای اکتشاف محیط استفاده می کنند و در اکثر موقعیت ها احساس راحتی و امنیت می کنند. کودکان دوسوگرا به راحتی نمی توانند به اکتشاف و دستکاری محیط بپردازند و نیز از لحاظ خلق در برابر تنیدگی ها آسیب پذیرترند. کودکان نا ایمن اجتنابی در عواطف خود نسبت به مادر بی تفاوتند و به نظر می آید اهمیت روابط دلبستگی با مادر را نادیده می گیرند (بیرانوند و همکاران، ۲۰۱۶). احتمالا بعضی از نوجوانان رفتارهای پرخطر را به عنوان یک راهبرد مقابله ای در مقابل نشخوار خشم به کار می برند (گریسو

^۱ Bowlby

در بیان کلی اهداف، سوالات و فرضیات مطرحه در این مقاله به صورت زیر خلاصه می شود:

● هدف اصلی

بررسی رابطه بین سبک های دلبستگی و نشخوارخشم در رفتارهای پرخطر دختران نوجوان دبیرستان حجاب باهنر.

• اهداف فرعی

بررسی رابطه بین سبک های دلبستگی و رفتارهای پرخطر دختران نوجوان دبیرستان حجاب باهنر.

بررسی رابطه بین نشخوار خشم و رفتارهای پرخطر دختران نوجوان دبیرستان حجاب باهنر.

بخش دوم: نگاهی به ابزارهای اندازه گیری و جامعه مورد پژوهش

روش پژوهش حاضر همبستگی از نوع تحلیل مسیر بود. جامعه مورد مطالعه شامل کلیه دانش آموزان دختر مقطع متوسطه اول دبیرستان حجاب باهنر در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود که از میان آن ها ۵۳۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. ملاک های ورود به جامعه شامل رضایت آگاهانه و مایل به همکاری در پژوهش بودند.

در این مطالعه از پرسشنامه های اطلاعات جمعیت شناختی، پرسشنامه خطرپذیری جوانان ایرانی (علی زاده و همکاران، ۲۰۱۱) که شامل ۳۸ گویه بسته پاسخ بر اساس طیف پنج درجه ای لیکرت می باشد. این پرسشنامه ابعاد رانندگی خطرناک، خشونت، سیگار کشیدن، مصرف مواد مخدر، مصرف الکل، دوستی با جنس مخالف، رابطه و رفتار جنسی را مورد سنجش قرار می دهد، در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ این متغیر بر روی نمونه ۵۳۰ نفری ۰/۹۰۶ گزارش شده است. مقیاس دلبستگی بزرگسالان هازن و شاور (۱۹۸۷) یک پرسشنامه دو قسمتی می باشد. در قسمت اول سه سبک دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسو گرا بر حسب ۲۱ سوال در مقیاس ۵ درجه ای لیکرت (هیچ، کم، متوسط، زیاد، خیلی زیاد) از هم متمایز می شوند. در قسمت دوم، آزمودنی با انتخاب یک گزینه از سه گزینه ای که سه نوع دلبستگی را توصیف می کند، سبک دلبستگی خود را مشخص می کند. آلفای کرونباخ این متغیر در مطالعه حاضر روی نمونه ۵۳۰ نفری ۰/۹۰۵ است. مقیاس نشخوار خشم ساخودولاسکی و همکاران (۲۰۰۱) یک آزمون ۱۹ سوالی است که تمایل به تفکر در مورد موقعیت های خشم انگیز فعلی و یادآوری تجربه های خشم انگیز گذشته را می سنجد. سوال های آزمون چهار زیر مقیاس نشخوار خشم

بند اول: جامعه مورد بررسی

الف. جامعه

ب. حجم نمونه

۵۳۰ نفر از دانش آموزان در حال تحصیل بودند.

ج. روش نمونه گیری

روش نمونه گیری پژوهش حاضر در دسترس در نظر گرفته شد.

چ. شیوه‌های تحلیل اطلاعات

داده ها با استفاده از نسخه ۳/۳ نرم افزار اسمارت پی ال اس برای آمار استنباطی و نسخه ۲۵ اس پس اس اس برای آمار توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

بخش سوم: پیشینه پژوهشی و تحقیقاتی

فرضیه اول این مطالعه مبنی بر اینکه بین سبک های دلبستگی و رفتارهای پرخطر نوجوانان رابطه وجود دارد، تایید شد. این یافته با پژوهش های پیشین چن^۱ و همکاران (۲۰۱۹)، کیم و میلر^۱ (۲۰۲۰) و زاجور^۲

CHEN

همکاران (۲۰۲۰) همسو است. در تبیین این یافته می توان گفت نوجوانان با سبک دلبستگی اجتنابی در برابر دیگران به آسانی تحت تاثیر قرار نمی گیرند و در عواطف خود نسبت به آن ها بی اهمیت اند و تاثیر آن را انکار می کنند، همین ویژگی ها باعث افزایش رفتارهای پرخطر در آن ها می شود (محمدی حسینی و همکاران، ۲۰۲۲). به دلیل آشفتگی در سبک دلبستگی افراد با دلبستگی دوسوگرا، نیاز شدید به جنبه های عاطفی و صمیمیت هیجانی و ترس دائم از طرد شدن از طرف دیگران، آن ها خود را غیر قابل پذیرش و بی ارزش تلقی می کنند و همین باعث می شود رفتارهای پرخطر در آن ها افزایش یابد (محمدعلی پور و همکاران، ۲۰۱۰). از سوی دیگر، از دیدگاه بالبی^۱، افرادی که در گذشته والدینی تأثیرپذیر و حساس داشته اند، به دیگران نیز اعتماد دارند. آنها معتقدند که برایشان ارزش قائل هستند، بنابراین یک مدل درونی مثبت از خود و دیگران شکل می دهند و این مدل درونی مثبت است. دلیل ارتباط آنها و این ارتباط قابل اعتماد، زمینه ساز بسیاری از ویژگی های روانی مثبت در افراد و دوری از بیماری هایی مانند رفتارهای پرخطر است. به نظر می رسد مادرانی که مراقب و پاسخگوی اولیه نیازها هستند، ممکن است نقش مهمتری در استرس و سلامت روان کودکان داشته باشد (بهروزی و همکاران، ۲۰۱۳).

فرضیه دوم این مطالعه مبنی بر ارتباط بین نشخوار شخم و رفتارهای پرخطر نوجوانان تایید شد. در تبیین این فرضیه می توان مدل آبشار حرکتی را توضیح داد. این مدل می تواند مکانیسم زیر را در زمینه خشم/خصومت، نشخوار خشم و مصرف حشیش پیش بینی کند. یک فرد ممکن است علائم عاطفی مرتبط با خشم/خصومت (مانند تحریک پذیری، پرخاشی، تمایلات پرخاشگرانه) را به دلیل یک رویداد تحریک کننده خشم یا خصومت تجربه کند. در پاسخ به این حالت های عاطفی ناراحت کننده، ممکن است فرد به شدت شروع به تمرکز و تفکر روی رویداد تحریک کننده خشم/خصومت کند (مثلاً فکر کردن به انتقام، علق و پیامدهای آن رویداد، تجربه مجدد رویداد). این ممکن است متعاقباً منجر به تشدید حالات عاطفی ناراحت کننده مرتبط با خشم / خصومت شود. بنابراین، یک فرد ممکن است از حشیش برای

^۱ Kim , Miller

^۲ Zakhour

^۳ Bowlby

کاهش شدت علائم عاطفی و شناختی ناراحت‌کننده مرتبط با خشم/خصومت و نشخوار خشم استفاده کند (هوروات و همکاران، ۲۰۲۲). با توجه به همسو بودن این فرضیه با نتایج مطالعات پیشین می‌توان نتیجه گرفت نشخوار خشم با رفتارهای پرخطر نوجوانان رابطه دارد.

باتوجه به یافته های پژوهش و همچنین مطالعات پیشین می توان گفت بین سبک های دلبستگی و نشخوار خشم در رفتارهای پرخطر دختران نوجوان رابطه وجود دارد.

نتیجہ گیری

مطالعات بعدی می‌توانند از طراحی‌های طولی و مطالعات کوهورت جهت ارائه رابطه علی بین این سازه‌های روان‌شناختی بهره ببرند. بعلاوه، انجام مجدد این نوع مطالعات در بسترهای فرهنگی متفاوت، به شکل‌گیری یافته‌های دقیق و جهان‌شمول‌تر در این حوزه کمک می‌کند. در جمع‌بندی کلی و پایانی باید گفت تحقیقات نشان داده‌اند که خودکنترلی نقش میانجی در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و خشم دارد و دانش‌آموزانی که سبک دلبستگی ایمن دارند معمولاً خودکنترلی بالاتر و خشم پایین‌تری دارند. نقش نشخوار خشم در خشم و پرخاشگری دانش‌آموزانشخوار خشم میانجی رابطه خشم صفت (خصوصیت خشم در شخصیت) و پرخاشگری است؛ یعنی نشخوار خشم می‌تواند شدت پرخاشگری را تحت تأثیر قرار دهد. وجود عدم تعهد اخلاقی می‌تواند این رابطه را تشدید کند. دانش‌آموزانی که دچار نشخوار خشم هستند، به طور تکراری و منفی به موقعیت‌های خشم‌آور فکر می‌کنند که منجر به افزایش پرخاشگری و ناسازگاری اجتماعی می‌شود. نتیجه‌گیر سبک‌های دلبستگی بر نحوه تنظیم هیجانات از جمله خشم و نشخوار خشم دانش‌آموزان تأثیرگذارند. سبک دلبستگی ایمن باعث کاهش نشخوار خشم و بهبود خودکنترلی می‌شود، در حالی که سبک‌های دلبستگی اجتنابی و اضطرابی با افزایش نشخوار خشم و پرخاشگری همراه‌اند. نهایتاً باید توجه داشت برای مدیریت نشخوار خشم و بهبود رفتار خشم‌آلود در دانش‌آموزان، توجه به سبک‌های دلبستگی و تقویت مهارت‌های خودکنترل، ضروری است.

قدردانی

از همه دانش آموزانی که نهایت همکاری را با ما داشتند صمیمانه تشکر و قدردانی می شود.

منابع و مأخذ

(الف) منابع فارسی

- اکبر عنبری، بهمن اکبری، عباس صادقی، & مهوش مافی. روابط ساختاری کارکرد خانواده و رفتارهای پرخطر نوجوانان با نقش واسطه‌ای عوامل فردی روانشناختی. سلامت/اجتماعی، ۱۰(۱)، ۱۵-۲۷.
- بهروزی، ناصر، شهنی بیلاق، منیجه، & علیزاده. (۲۰۱۳). رابطه دلبستگی به والدین و همسالان با کمال-گرایی و عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان پسر دبیرستان‌های دولتی شهر ایلام. مجله مطالعات روانشناسی تربیتی، ۱۰(۱۷)، ۲۳-۵۰.
- بیرانوند حدیث، عزیزی امیر، & دهقان منشادی سیدمسعود. (۲۰۱۶). بررسی همبستگی سبک‌های دلبستگی و هوش معنوی با رضایت زناشویی در معلمان زن متأهل.
- زاده محمدی علی، احمدآبادی زهره، & حیدری م. اعتبارسنجی و رواسازی مقیاس خطرپذیری نوجوانان ایرانی.
- گراوند. (۲۰۲۳). نقش واسطه‌ای اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر موبایل در رابطه بین هیجان‌خواهی و همنوایی با گرایش به رفتارهای پرخطر. فصلنامه علمی/اعتیادپژوهی، ۱۷(۶۷)، ۲۵-۵۴.
- محمدعلی پور، رستمی، محمد، & قائم‌مقامی. (۲۰۱۰). رابطه سبک‌های دلبستگی و رفتارهای پرخطر. فصلنامه علمی/اعتیادپژوهی، ۴(۱۵)، ۸۳-۹۰.

- (ب) منابع لاتین

- Anbari, A., Akbari, B., Sadeghi, A., & Mafi, M. (۲۰۲۳). *Structural Relationships of Family Functioning and High-risk Behaviors of Adolescents with the Mediating Role of Individual Psychological Factors*.
- Behroozi, N., Shahni Yelagh, M., & Alizadeh, Y. (۲۰۱۳). *The Relationship of Parent and Peer Attachment with Perfectionism and Academic Performance in Male High School Students in Ilam. Journal of Educational Psychology Studies*, ۱۰(۱۷), ۲۳-۵۰.
- Beyranvand, H., Azizi, A., & Dehghan Manshadi, S. M. (۲۰۱۶). *Relationship between attachment styles and spiritual intelligence and marital satisfaction in married female teachers. Journal of Mazandaran University of Medical Sciences*, ۲۶(۱۳۵), ۱۴۹-۱۵۲.
- Chen, L., Hu, N., Shu, C., & Chen, X. (۲۰۱۹). *Adult attachment and self-disclosure on social networking site: A content analysis of Sina Weibo. Personality and individual differences*, ۱۳۸, ۹۶-۱۰۵.

- Duell, N., & Steinberg, L. (۲۰۱۹). Positive risk taking in adolescence. *Child development perspectives*, ۱۳(۱), ۴۸-۵۲.
- Duell, N., Steinberg, L., Icenogle, G., Chein, J., Chaudhary, N., Di Giunta, L., Dodge, K. A., Fanti, K. A., Lansford, J. E., & Oburu, P. (۲۰۱۸). Age patterns in risk taking across the world. *Journal of youth and adolescence*, ۴۷, ۱۰۵۲-۱۰۷۲.
- Fuchshuber, J., Hiebler-Ragger, M., Kresse, A., & Unterrainer, H. F. (۲۰۱۹). The influence of attachment styles and personality organization on emotional functioning after childhood trauma. *Frontiers in Psychiatry*, ۱۰, ۴۳۵۷۹۳.
- Garavand, H. (۲۰۲۳). The Mediating Role of Mobile-Based Social Media Addiction in the Relationships of Sensation Seeking and Conformity with the Tendency to High-Risk Behaviors. *Scientific Quarterly Research on Addiction*, ۱۷(۶۷), ۲۵-۵۴.
- Grisso, T., Davis, J., Vesselinov, R., Appelbaum, P. S & Monahan, J. (۲۰۰۰). Violent thoughts and violent behavior following hospitalization for mental disorder. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, ۶۸(۳), ۳۸۸.
- Hazan, C., & Shaver, P. (۱۹۸۷). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of personality and social psychology*, ۵۲(۳), ۵۱۱.

- Pozuelo, J. R., Desborough, L., Stein, A., & Cipriani, A. (۲۰۲۲). Systematic review and meta-analysis: Depressive symptoms and risky behaviors among adolescents in low-and middle-income countries. *Journal of the American academy of child & adolescent psychiatry*, ۶۱(۲), ۲۵۵-۲۷۶ .
- Sukhodolsky, D. G., Golub, A., & Cromwell, E.N. (۲۰۰۱). Development and validation of the anger rumination scale. *Personality and individual differences*, ۳۱(۵), ۶۸۹-۷۰۰ .
- ZADEH, M. A., Ahmadabadi, Z., & Heidari, M. (۲۰۱۱). Construction and assessment of psychometric features of Iranian adolescents risk-taking scale .
- Zakhour, M., Haddad, C., Salameh, P., Akel, M., Fares, K., Sacre, H., Hallit, S., & Obeid, S. (۲۰۲۰). Impact of the interaction between alexithymia and the adult attachment styles in participants with alcohol use disorder. *Alcohol*, ۸۳ ۸-۱ ,

لوگو سازمان ها و نهادها علمی، سیاسی و دولتی حامی معنوی
هفتمین همایش ملی بیژن و شهرهای علمی علوم اسلامی و انسان در عصر نوین

اگانت ایتا و ایمیل رسمی همایش جهت ارسال مقاله

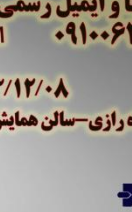
Ghanonyar@YAHOO.COM

۰۹۱۰۰۶۳۶۰۰۲

برگزاری نهمین اجلاس ملی حقوق اساسی

۱۴۰۳/۱۲/۰۸

دانشگاه رازی - سالن همایش دانشکده علوم اجتماعی

معاونت علمی و فناوری ریاست
نحوت پوشش خبری صداوسیما

جهت همکاری در برگزاری همایش با دبیر اجرایی تماس بگیرید:

خانم دکتر شهلا رضایی ۰۹۱۹۶۷۴۸۶۲۵

